N°. 238. 1856.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentiën is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

DINGSDAG 7 OCTOBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

(Staatsblad n° 91.) *BESLUIT van den 1sten October 1856, houdende vernietiging van een besluit van den gemeenteraad van Ameide.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 2den September 1856, n°. 245, 2de afdeeling, tot vernietiging van een besluit van den gemeenteraad van *Ameide* van 6 Augustus 1856, waarbij hij geweigerd heeft het raadslid *W. Verheij Cz.* in zijne bediening te schorsen;

Overwegende dat *W. Verheij Cz.*, den 17den Julij 1855 tot lid van den gemeenteraad van *Ameide* verkozen, en krachtens besluit van Gedeputeerde Staten van *Zuidholland* van 11 September 1855, n°. 19, als zoodanig toegelaten, in de vergadering van 6 Augustus 1856 zitting heeft genomen, na, alvorens den gevorderden eed te hebben afgelegd;

dat daarop de voorzitter aan den raad heeft voorgesteld, dit raadslid krachtens art. 26 der gemeentewet in zijne bediening te schorsen, dewijl hij van zijne verpligtingen als aannemer van het zesjarig onderhoud der school en onderwijzerswoning van de gemeente niet was ontslagen;

doch dat de raad dit voorstel heeft verworpen;

overwegende, dat art. 24 der gemeentewet den raadsleden verbiedt middellijk of onmiddellijk deel te nemen aan leveringen of aannemingen ten behoeve der gemeente;

dat zoowel de letter als de geest dezer bepaling medebrengen, dat niet alleen een raadslid geene overeenkomst van aanneming ten behoeve der gemeente mag aangaan, maar hem zelfs niet vrijstaat eenige handeling van aanneming ten behoeve der gemeente te verrigten;

dat art. 26 der gemeentewet uitdrukkelijk bepaalt, dat hij, die met art. 24 in strijd handelt, door den raad moet worden geschorst;

dat *W. Verheij Cz.*, als aannemer van het zesjarig onderhoud van de aan de gemeente behoorende school en onderwijzerswoning, niet in den raad der gemeente zitting mogt nemen, zoolang hij niet van zijne verpligtingen als zoodanig was ontheven, en dat zoodra hij zonder zoodanige ontheffing als lid had zitting genomen, hij ingevolge art. 26 in zijne betrekking had behooren te worden geschorst;

dat wel is waar de termijn, in het contract van aanneming bepaald, den 1sten Augustus 1856 was geëindigd, doch blijkens een door burgemeester en wethouders den 6den Augustus 1856 opgemaakt proces-verbaal, de onderhoudswerken niet behoorlijk waren opgeleverd en de aannemer *W. Verheij Cz.* dan ook den 14den en 15den Augustus nog aan het schoollokaal heeft laten arbeiden, zoodat hij in allen gevalle deel heeft genomen aan leveringen ten behoeve der gemeente;

dat alzoo de gemeenteraad van *Ameide*, door in zijne vergadering van den 6den Augustus het raadslid *W. Verheij Cz.* niet te schorsen, in strijd met de wet heeft gehandeld;

Gelet op art. 153 der gemeentewet;

Den Raad van State gehoord (advies van den 26sten September 1856 n°. 9);

Gezien het nader rapport van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 30sten September 1856, n°. 68, 2de afdeeling,

Hebben goedgevonden en verstaan:

Het besluit van den gemeenteraad van *Ameide* van 6 Augustus 1856 te vernietigen.

Onze Minister van Binnenlandsche Zaken is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

's Gravenhage, den 1sten October 1856.

WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
SIMONS.

Uitgegeven den *vierden* October 1856.
De Directeur van het Kabinet des Konings,
DE KOCK.

VERBETERING.

In het *Staatsblad* n°. 89, geplaatst in n°. 235 der *Staats-courant*, staat, in den 4den regel van het dispositief: *die rivieren*; lees: die rivier.

Bij besluit van den 30sten September 1856, n°. 35, heeft Zijne Majesteit goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der gemeenten, als:

van de Hervormde gemeente te Koog aan de Zaan, onder de classis van Haarlem, op *K. F. Terneuij Apel*, predikant te Rockanje;

van de Evangelisch-Luthersche gemeente te Leyden, op *P. A. Roll*, predikant te Edam.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

RIJKSTELEGRAAF.

Met den 1sten dezer zijn Pruissische telegraafkantoren geopend te Lissa in Posen en te Schweidnitz in Silezie.

Voor de verzending van een enkel berigt naar de eerstgenoemde plaats wordt aan alle Nederlandsche kantoren 7.20 gl. betaald, terwijl de overseiningskosten naar Schweidnitz voor Arnhem, Assen, Deventer, Groningen, Meppel, Roermond en Zutphen 6.00 gl. en voor de overige Nederlandsche kantoren 7.20 gl. bedragen.

De tijdelijk gedurende den zomer geopende telegraafkantoren te Ems, Misdroy en Oeynhausen zijn sedert den 1sten dezer en het kantoor te *Monza* is sedert den 14den September jl. weder voor de dienst gesloten.

Blijkens eene mededeeling van het Pruissische telegraafbestuur, zijn thans in Denemarken en Zweden de bepalingen der overeenkomst tusschen Belgie, Frankrijk en de Staten der Duitsch-Oostenrijksche telegraafvereeniging van den 29sten Junij 1855 aangenomen, voor zooveel betreft:

de vijf vrije woorden van het adres;

den halven tariefsprijs voor vooruit betaalde antwoorden, welke niet meer dan tien woorden bevatten;

de kosten van ontvang-bewijs, ten bedrage van een vierde van den prijs voor een enkel berigt.

Daarenboven zijn, voor Zweden, nog de volgende wijzigingen in het tarief gebragt:

Het gewone bestelgeld van 0.09 gl. wordt voortaan niet meer van den afzender geheven, maar door den geadresseerde betaald, waardoor de prijs van een enkel berigt met dat bedrag wordt verminderd.

Voor de verzending buiten de lijn per post wordt thans, binnen Zweden, in plaats van 0.34⁵ gl. 0.40⁵ gl. geheven.

Voor herhaling van een regerings-cijferberigt wordt, wanneer dit aan den afzender op zijn verzoek wordt ter hand gesteld, behalve den steeds verschuldigden anderhalfvoudigen prijs, nog een vierde van den tariefsprijs bovendien betaald.

De vroeger voor Zweden bekend gemaakte tariven zijn door het onderstaande te vervangen, waarbij in acht te nemen is, dat de opklimming voor een dubbel of meervoudig berigt hier thans ook op den gewonen voet plaats heeft.

NAAR	Van Arnhem, Assen, Deventer, Harlingen, Leeuwarden, het Loo, Meppel, Zutphen en Zwolle.	Van de overige Nederlandsche kantoren.
	PRIJS VOOR EEN BERIGT VAN 1—25 WOORDEN.	
Christianstad		
Gothenburg		
Halmstad		
Landskrona	7.02 gl.	8.22 gl.
Lund		
Malmoe		
Warberg		
Ystad		
Calmar		
Carlscrona		
Carlshamn		
Doederhaltswik		
Lidkoeping	7.68 »	8.88 »
Jönkoeping		
Mariestad		
Udevalla		
Wenersborg		
Wexiö		
Arboga		
Carlstad		
Christinehamn		
Gefle		
Grisslehamn		
Lindkoeping		
Motala		
Norrkoeping		
Nijkoeping	8.37 »	9.57 »
Oerebro		
Soederhamn		
Soederkoeping		
Soedertelge		
Stockholm		
Upsala		
Wadstena		
Westerås		
Westerwik		

's Gravenhage, den 4den October 1856.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
SIMONS.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

De Minister van Finantien brengt ter algemeene kennis, naar aanleiding van art. 7 der wet van den 26sten April 1852 (*Staatsblad* no. 90), dat de navolgende kapitalen aanwezig zijn tot verzekering van de verzilvering van het in omloop zijnde bedrag van f 10,000,000 in muntbilletten:

Inschrijvingen op het grootboek van nationale schuld:

1°. op het $2^1/_2$ percents grootboek een kapitaal van f 18,[illegible], naar den koers aangewezen bij art. 5 der wet van 50 ten honderd, uitmakende eene waarde van . . . 9,394,000,00

2°. op het 5 percents grootboek een kapitaal, groot f 1,010,300, naar den koers aangewezen bij art. 5 der wet van 60 ten honderd, uitmakende eene waarde van . . . 606,180,00

Te zamen . . . f 10,000,180.00

's Gravenhage, den 29sten September 1856.

De Minister voornoemd,
VROLIK.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 6den October* 1856.

Het ingestelde geregtelijke onderzoek naar de oorzaak van het onheil, in den avond van 10 Augustus jl. op den spoorweg nabij Schiedam voorgevallen, heeft geleid tot de overtuiging, dat dit alleen te wijten is geweest aan eenen zamenloop van noodlottige omstandigheden, en heeft alzoo tot geenerlei strafvervolging aanleiding gegeven.

Volgens de met de jongste mail bij het Departement van Kolonien uit Suriname ontvangen berigten, gedagteekend 5 September jl., is sedert den 20sten Augustus te voren één jager van het garnizoen aldaar overleden.

De gezondheidstoestand in die kolonie was voldoende, terwijl rust en orde allerwege heerschten.

Wij hebben de *Javasche Couranten* tot den 9den Augustus jl. loopende, ontvangen.

Blijkens dezelve waren door den Gouverneur-Generaal de volgende beschikkingen genomen:

(*Javasche Courant van den 12den Julij.*)

bij het civiel departement:

opgedragen, de betrekking van ingenieur der gouvernements-telegraphen aan den luitenant-ter-zee der 1ste klasse van het sedentaire zeewezen J. Groll;

ontheven, eervol, van de hem tijdelijk opgedragen diensten van civiel en militair geneeskundige te Pasoeroean, de civile geneesheer S. Beijers van der Vlugt;

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de controleur der 1ste klasse bij het binnenlandsch bestuur ter Sumatra's Westkust W. Ivatts;

benoemd: tot substituut-griffier bij den raad van justitie te Soerabaija mr. J. C. J. van der Schalk, ambtenaar der 1ste klasse voor de dienst in Nederlandsch Indie;

tot 3den commies bij de directie van finantien, de klerk bij die directie W. J. Dingen;

tot archivaris bij de algemeene rekenkamer, de klerk bij dat collegie F. K. Florentinus;

bij het militair departement:

benoemd tot adjudant van den generaal-majoor, kommandant der tweede militaire afdeeling op Java, de 1ste luitenant, adjudant van het 5de bataillon infanterie J. F. Bruigom;

overgeplaatst bij de civile en militaire geneeskundige dienst te Pasoeroean, de officier van gezondheid der 3de klasse J. J. Adriaans, thans bij die dienst in de Lampongsche districten (Telok Betong);

verleend een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den 2den luitenant der infanterie op non-activiteit J. D. Metz;

(*Javasche Courant van den 16den Julij.*)

bij het militair departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de luitenant-kolonel der artillerie J. B. P. Osten;

overgeplaatst, bij het garnizoens-hospitaal te Amboina, de officier van gezondheid der 3de klasse J. L. G. le Rutte, van Saparoea;

bij het marine-departement:

ontslagen, eervol, als chef van het beheer der gouvernements-schoeners en kruisbooten J. Groll, ingenieur der gouvernements-telegraphen;

tijdelijk opgedragen de functien van chef van het beheer der gouvernements-schoeners en kruisbooten aan den 2den commies bij dat beheer J. C. Offers.

(*Javasche Courant van den 19den Julij.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, eervol, uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen, de gewezen opziener der 3de klasse bij de indigo-cultuur in de residentie Cheribon J. Backer;

bij het militair departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, de officier van gezondheid der 2de klasse J. Einthôven;

op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, de adjunct-paardenarts J. C. le Roy.

(*Javasche Courant van den 23sten Julij.*)

bij het militair departement, ontslagen op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der infanterie G. J. Oosthout.

(*Javasche Courant van den 26sten Julij.*)

bij het civiel departement:

bij het kader der landelijke inkomsten en cultures, bevorderd: tot controleurs der 1ste klasse, de controleurs der 2de klasse L. H. K. Phitzinger en P. M. van Laren;

tot controleurs der 2de klasse, de controleurs der 3de klasse H. A. F. de Vogel en J. A. Michaëlis;

benoemd: tot controleurs der 3de klasse, de ambtenaren ter beschikking van den directeur der cultures E. H. Halewijn, mr. S. C. J. W. van Musschenbroek en G. R. Lucardie;

Voorts zijn de betrokken hoofden van plaatselijk bestuur aangeschreven, om den eerwaarden heer J. J. Langenhoff te erkennen als Roomsch-katholijk geestelijke voor de dienst te Pangkal-Pinang, op het eiland Banka, van waar hij zal kunnen bezoeken, zoowel de districten van dat eiland, als de naburige residentien Palembamg en Riouw, mitsgaders de adsistent-residentie Billiton;

bij het militair departement:

ontslagen, op zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, de adspirant-betaalmeester A. J. Aberson;

benoemd: bij het wapen der artillerie, tot luitenant-kolonel, de majoor R. J. Kellermann, van het wapen, met bepaling, dat aan hem het kommandement der artillerie in de tweede militaire afdeeling zal blijven opgedragen;

tot kommandant der artillerie in de derde militaire afdeeling, de majoor der artillerie J. F. S. Brunsveld van Hulten, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd;

bij het regement Oost-Indische cavalerie: benoemd, tot kommandant, de luitenant-kolonel F. C. van der Putt, van dat wapen, thans met de waarneming van bedoeld kommandement belast;

bevorderd: tot majoor, de ridmeester J. Wolff, en

tot ridmeester, de 1ste luitenant G. F. Huijgen, beiden van dat wapen;

(*Javasche Courant van den 30sten Julij.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, eervol, van de verdere vervulling der betrekking van lid van den raad van justitie te Amboina, F. M. G. van Cattenburch;

bij het bestuur over het weduwen- en weezenfonds van burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch Indie: ontslagen, op zijn verzoek, eervol, het lid W. J. van de Graaff, algemeene secretaris, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezen diensten;

benoemd, tot lid G. H. Uhlenbeck, directeur der burgerlijke openbare werken;

bij het militair departement:

bevorderd: bij de militaire administratie, tot betaalmeester der 1ste klasse, de adjunct-intendant H. K. Keller;

tot betaalmeester der tweede klasse, de adspirant-betaalmeester F. E. K. Stoelman;

bij het marine-departement:

benoemd tot machinist bij het drijvend droog dok te Onrust, de machinist bij den stoomhamer der fabriek voor de marine, het stoomwezen en de nijverheid te Soerabaija J. van Wijnen;

(*Javasche Courant van den 2den Augustus.*)

bij het civiel departement:

ontheven: op zijn verzoek, eervol, van de verdere waarneming der betrekking van adsistent-resident van Montrado, de kapitein der infanterie G. M. Verspijck, onder dankbetuiging voor de uitmuntende diensten als zoodanig door hem bewezen;

eervol, van de verdere vervulling der betrekking van opziener bij de vogelnestklippen te Karang-Bollong, onder toekenning van wachtgeld, de ambtenaar H. G. Sartorius;

opgedragen de waarneming der functien van adsistent-resident van Montrado aan den kapitein der infanterie F. G. Pfeiffer;

benoemd: tot administrateur bij de administratie der vogelnesten te Karang-Bollong, met rang van controleur der tweede klasse, de commies op het residentie-kantoor te Poerworedjo (Bagelen) J. F. H. Hillebrandt;

tot commies, belast met de administratie van 's lands kas te Salatiga (Samarang), de 1ste commies op het residentie-kantoor te Batavia A. P. van Leeuwen;

tot pakhuismeester te Bezoekie, de gewezen klerk op het residentie-kantoor te Samarang M. G. A. Croes;

goedgekeurd, dat door den directeur der cultures is geplaatst, bij het kader der landelijke inkomsten en cultures in de afdeeling Krawang, de controleur der 1ste klasse A. L. P. de Serière;

bij het militair departement: ontheven, eervol, van de verdere waarneming der betrekking van intendant der 2de klasse de onder-intendant der 1ste klasse P. J. F. Timmermans;

bevorderd, tot intendant der 2de klasse, de onderintendant der 1ste klasse J. J. van Emmerik;

(*Javasche Courant van den 6den Augustus.*)

bij het civiel departement:

ontslagen, eervol, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de adsistent der 2de klasse bij de kaneel-cultuur B. G. Adriaanse;

ontheven, eervol, de particuliere geneesheer Y. Brandes van de waarneming der militaire geneeskundige dienst te Sumanap;

magtiging verleend, om de aan den particulieren geneesheer Y. Brandes uitgereikte acte van toelating tot de uitoefening der genees-, heel- en verloskundige practijk te Sumanap over te schrijven voor de adsistent-residentie Grisseh, en om door hem de civile geneeskundige dienst in die afdeeling te doen waarnemen;

verleend een verlof naar Nederland, voor den tijd van één jaar, buiten bezwaar van 's lands kas, aan den opzigter der 1ste klasse bij 's lands burgerlijke openbare werken, waarnemend eerstaanwezend ingenieur in de residentie Banjoemaas, J. Keijzer;

(*Javasche Courant van den 9den Augustus.*)

bij het civiel departement:

ontslagen uit zijne betrekking de secretaris en boekhouder bij het vendukantoor te Batavia W. L. Ramack;

benoemd tot vendumeester te Palembang, J. D. H. Kuijp, secretaris dier residentie;

bij den raad van justitie te Banda: ontslagen, eervol, wegens vertrek, het lid G. L. A. de Maeght, en

benoemd, tot lid, A. R. H. Tellias Bennet;

bij het militair departement:

ontslagen, eervol, van de verdere vervulling zijner betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de commies boekhouder bij den magazijnmeester der artillerie te Batavia J. S. Feltes;

verleend een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den majoor der infanterie H. van Houten;

goedgekeurd, dat door het militaire departement zijn overgeplaatst:

bij de infanterie: bij het 1ste bataillon, de 1ste luitenant [illegible] A. A. Collard, van het garnizoens-bataillon in de eerste militaire afdeeling;

bij het 5de bataillon, de kapitein W. A. Zelle, van het 13de bataillon;
bij het 7de bataillon, de kapitein W. van Os, van het 11de bataillon;
bij het 8ste bataillon, de 1ste luitenant M. E. F. L. van Schauroth, van het 7de bataillon;
bij het 11de bataillon, de kapiteins G. J. Eschauzier, van het 13de bataillon, en J. G. R. Molenaar, van het 2de bataillon;
bij het 13de bataillon, de kapitein W. de Mol, van het 11de bataillon;
bij het garnizoens-bataillon in de eerste militaire afdeeling, de 2de luitenant C. Preij, van het 13de bataillon;
bij de intendance: als adjunct-intendanten, M. J. Fundter en J. Revius, beiden betaalmeesters tweede klasse bij de militaire administratie;
als adspirant-intendant, C. Strickling, thans betaalmeester bij de militaire administratie;

De genoemde Couranten behelzen voorts de volgende berigten:

(*Javasche Courant van den 12den Julij.*)

Moluksche eilanden. — De berigten, loopende tot den 5den Junij jl., behelzen de volgende bijzonderheden.

Amboina. Den 23sten April jl. vertrok van hier de kruis-orembaai van de negorij Ceith om den officier van gezondheid 3de klasse Cramer naar Wahaaij over te voeren. Op de hoogte van het eiland Boano, tusschen dat eiland en de kust van Ceram gekomen zijnde, den 26sten dier maand, werd het vaartuig onverwachts door eenen zwaren wind overvallen, ten gevolge waarvan het omsloeg.

Genoemde officier van gezondheid heeft met drie der opvarenden in de bij de orembaai zijnde kleine praauw Boano bereikt, terwijl de overigen hun behoud hebben gezocht op den nog drijvenden romp en alzoo zijn gered. Een tiental kisten van den heer Cramer zijn verloren gegaan.

Den 10den Mei werden te Amboina twee vrij zware schokken van aardbeving gevoeld.

Ternate. Den 26sten Mei des avonds ten 8½ ure en den 28sten Mei des morgens ten 4 ure werden hier ligte schokken van aardbeving gevoeld.

Menado. In den avond van den 26sten Mei, omstreeks acht uur, werd hier eene vrij langdurige en sterke aardschudding waargenomen.

Het padiegewas stond overal buitengewoon gunstig. De genomene proef met den aanplant van Java-padie scheen volkomen te zullen slagen. Op de natte velden vertoonde dat gewas zich uitmuntend, doch op de drooge velden kwam het minder goed voort.

De koffijoogst was op sommige plaatsen zeer overvloedig.

Van de zeeroovers, waarvan melding werd gemaakt in ons nommer van den 18den Junij jl. [zie *Staats-courant* nº. 207] waren op de eilanden Bangka en Talisse, waarheen zij reeds vroeger de gelegenheid gevonden hadden om op boomstammen of kleine vlotten te vlugten, nog zeven gedood en drie gevangen genomen, terwijl twee geweren en eene donderbus werden buit gemaakt en drie geroofde menschen bevrijd. — De in aanbouw zijnde praauwen der roovers en de tot dat einde gekapte houtwerken werden verbrand.

De kusten dezer residentie werden voortdurend door zeeroovers verontrust. Te Belang heeft tusschen de schutters en de zeeroovers eene ontmoeting plaats gehad, waarbij twintig roovers waren gedood en eene praauw benevens eenige wapenen buit gemaakt.

Zr. Ms. stoomschip *Samarang* vernielde op het eiland Bangka zes kleine rooverspraauwen, waarvan echter de bemanning wist te ontsnappen.

Ook op de Sangir-eilanden had de bevolking in den laatsten tijd veel overlast van de zeeroovers, en was een aantal menschen geroofd.

(*Javasche Courant van den 16den Julij.*)

Sumatra's Westkust. — De berigten loopende tot den 8den Julij jl. behelzen de volgende bijzonderheden:

Padang. In den namiddag van den 10den Junij is eene sloep van de oorlogsbrik *Padang*, aan de monding van de rivier van Padang, door de hevige branding omgeslagen, met het ongelukkig gevolg dat van de 19 zich daarin bevindende personen 11 eene prooi der golven zijn geworden, terwijl de 8 overigen met veel moeite zijn gered.

Het padiegewas stond zeer gunstig, terwijl het grootste gedeelte van den oogst binnen was, welke een ruimer product opleverde dan die van 1855.

Den 2den Julij zijn hier in het openbaar verkocht 30,000 pikols koffij, die gezamenlijk hebben opgebragt f 901,444.92½ of gemiddeld f 30.05 per pikol.

Benkoelen. Op den 28sten Junij werd alhier, des namiddags omtrent half zes ure, eene aardschudding waargenomen, de rigting hebbende van het oosten naar het westen. Zij was vrij hevig, van eene golvende beweging en duurde ongeveer 20 seconden.

(*Javasche Courant van den 23sten Julij.*)

Batavia. — Door den gezaghebber van de Engelsche bark *Acasta*, komende van Singapore, is bij het voorbijgaan van Anjer de volgende schriftelijke verklaring afgelegd:

„Op den 13den Junij, des morgens ten 10 ure, in de Macclesfield-passage naar de Gasparstraat zeilende, vermeende de gezaghebber tusschen de reven op het N. W. einde van poelo Leat een wrak van een schip te zien waarop zich twee menschen vertoonden, die met eene vlag wuifden.

Op dit gezigt trachtte hij met zijnen bodem zoo nabij mogelijk de reven te naderen, doch ontwaarde bijtijds dat hetgeen voor een wrak was aangezien eene menigte groote praauwen waren, die, alle met matten gedekt en onderling op sleeptouw, de *Acasta* schenen te naderen.

Toen deze praauwen op ¾ Engelsche mijl afstand van de *Acasta* gekomen waren, zetteden zij hare masten op en zeilen bij en koersden met eenen voordeeligen wind om de oost.

Weinige oogenblikken daarna viel een kanonschot, de praauwen lieten zich alstoen onderling los en formeerden daarop een vierkant, zoodat dadelijk zes praauwen in elke zijde waren gesteld.

De gezagvoerder van de *Acasta* had nog een blank man gezien, gekleed in eene witte broek en blaauwen rok, die zich onledig hield met het zwaaijen eener vlag.

Deze praauwen schenen tot eene rooversvloot te behooren, welke het eiland Leat tot verzamelplaats had gekozen, waarheen nog twee praauwen opwerkten, voerende eene vlag gelijk aan nº. 3 van Marryat."

(*Javasche Courant van den 26sten Julij.*)

Benkoelen. — Op den 1sten Julij jl. zijn bij publieke veiling van de [illegible] 800 pikols zwarte en 400 pikols witte peper, welke hebben gerendeerd respectivelijk f 18,150 en f 16,387.60, of gemiddeld f 22.85½ en f 40.11¼ per pikol.

Palembang. — De berigten, loopende tot den 16den Julij jl. behelzen het volgende:

Op de hoofdplaats Palembang werden in de maand Junij onder anderen uit de binnenlanden aangevoerd:

7066 pikols rijst, 4553 pikols padie, 93 pikols kapas, 160 pikols getah karet, 23 pikols getah pertja, 4 thails stofgoud.

De prijs der rijst was gemiddeld f 4.60 per pikol.

De resident van Palembang had eene inspectiereis gemaakt naar Lematong-Ilier, Lematong-Oeloe, Kikim, Tebing Tingie, Moessie-Oeloe en Moessie-Ilier, en den stand van zaken allezins bevredigend gevonden.

De kapas-aanplant stond in de meeste afdeelingen gunstig; in de divisie Ogan-Ilier hadden echter de muizen eenige schade veroorzaakt.

Tot droogmaking van een voor de gezondheid schadelijk moeras in de nabijheid van Moeara-Enim, zou een uitwateringskanaal, van 2500 voeten lengte, naar de rivier Lematang worden gegraven, welke arbeid op 1200 dagdiensten werd berekend.

De handel in de grensgewesten Kessam, Makkakau en Semendo, zoo ook in de afdeeling Tebing Tingie, was vrij levendig.

Eenige inlanders, die aan de vroegere onrustige bewegingen hadden deel genomen, waren in onderwerping gekomen.

Den 10den Julij had een inlander op de hoofdplaats Palembang, in eene vlaag van ijlhoofdigheid, een Europeesch sapeur en een oppasser ligt verwond, waarna hij zelf, zwaar verwond, in handen der politie was gevallen.

Riouw. — Den 20sten Junij werd langs den zeekant een gewapende aanval gedaan van 11 Chinezen, onder aanvoering van zekeren Go Thegoan, op de bangsal (schuur) van zekeren Chinees Tjingowan te Soengie Lantang, waarbij door hen 2 pikols rijst en 25 Spaansche matten aan geld werden geroofd.

Op dienzelfden dag werd op zee, nabij Soengie Gissih, eene praauw, waarin zich eenige geëmploijeerden bij de opiumpacht bevonden, door een *Sampang-bidar*, bemand met 11 Maleijers, aangerand, waarbij een der geëmploijeerden het leven verloor, terwijl een bol opium, twee zakken rijst, eenige dollars en nog eenige andere kleinigheden door de roovers werden medegenomen.

Dadelijk na het vernemen hiervan, den 22sten Junij, werden door het bestuur te Riouw eenige gewapende sampangs-pandjang tot opsporing dier roovers uitgezonden; het was hun evenwel nog niet gelukt hen in handen te krijgen.

Op het vernemen dat Selat Boelan, de omstreken van Karimon en de Oostkust van Sumatra, door rooversvaartuigen werden verontrust, vertrokken den 28sten Junij eene kruisboot en drie gewapende sampangs-pandjang van Riouw, om door Selat Boulan naar de Karimon-eilanden te kruisen, daarna benoorden Groot Karimon naar de Oostkust van Sumatra over te steken en vervolgens langs die kust in eene zuidelijke rigting tot aan de Amphitrite-baai het vaarwater te onderzoeken, en dan van daar den steven te wenden naar poeloe Selinsing, waar Zr. Ms. schoenerbrik *Egmond* intusschen post zoude vatten, om de roovers, die vermoed werden te Sekana (eiland Singkip) te huis te behooren, den pas af te snijden.

Ten gevolge van eene hevige bui en hoogloopende zee, is den 29sten Junij een sampang pandjang, waarin zich buiten de bemanning, 5 koppen sterk, een viertal veroordeelden bevonden, op zijne reis van Rotjo (eiland Bintang) omgeslagen, met het gevolg dat de djoeroemoedie Toeban en een der veroordeelden zijn verdronken. De overige vier matrozen en drie veroordeelden zijn gered.

Celebes en onderhoorigheden. — De berigten over de maand Junij jl. behelzen het volgende:

Zr. Ms. stoomschip *Suriname* deed van den 2den tot den 14den Junij eenen kruistogt tegen de zeeroovers in straat Sapie, alwaar volgens ontvangen berigten eene groote menigte rooverspraauwen moesten aanwezig zijn. De togt liep echter af zonder iets te ontdekken.

Den 25sten Junij vertrok dit stoomschip naar Saleijer, van waar 24 menschen door de zeeroovers waren medegenomen; doch ook hier werd bij aankomst van het stoomschip niets meer gevonden.

Het padiegewas in de noorder districten stond goed; er ontbraken zelfs handen voor den oogst.

Batavia. — De stand der agio op de drie hoofdplaatsen van Java was op den 1sten Julij 1856 als volgt:

	Batavia.	Samarang.	Soerabaija.
	Duiten.	Duiten.	Duiten.
voor den Nederlandschen gulden. . .	123	124	120
» een twee-en-een-half-gulden-stuk.	303	302	300
» » drie-gulden-stuk.	360	onbekend.	onbekend.
» » gouden Willem.	1260	1320	1230
» » halven dito.	630	660	onbekend.
» » recepis ad f 1	119	119	120
» » gouden Spaanschen doublon.	5280.	5400	onbekend.
» » Mexicaanschen dito.	4920	4920	onbekend.
» » gouden dukaat (nieuwe). . .	onbekend.	800	onbekend.
» » Spaanschen mat.	360	360	360
» » Mexicaanschen dollar. . . .	836.	342	336
» » sikka-ropij.	onbekend.	onbekend.	onbekend.
» » vijf-frank-stuk	276	onbekend.	onbekend.

(*Javasche Courant van den 30sten Julij.*)

Wester-afdeeling van Borneo. — De berigten over de maand Junij behelzen de volgende bijzonderheden:

In den nacht van den 11den op den 12den Junij jl. werd door een groot gedeelte der bevolking van Loemar ons daar gelegen detachement, bestaande uit 50 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den laten luitenant der infanterie W. Mekern, verraderlijk aangevallen, waardoor men het verlies van dezen verdienstelijken officier te betreuren heeft.

Op het alarm der schildwacht, die de Chinezen het eerst ontdekt had, was in een oogenblik alles binnen het kampement op de been. Naauwelijks had de luitenant Mekern zijn huis verlaten, ten einde zijne manschappen te regelen, of hij stortte, door eenen klewanghouw aan den hals getroffen, dood ter aarde; terwijl de bereids binnengedrongen Chinezen brandend hout in de kazerne en de woning van den luitenant

Mekern wierpen; zoodat deze gebouwen in een oogenblik in volle vlam stonden. Een Europeesch korporaal, die den brand wilde stuiten, werd doodelijk verwond.

De Europesche sergeant Bos, die op het hooren van alarm dadelijk de schildwacht ter hulp was gekomen en daar een Chinees neêrhieuw, verzamelde daarop de manschappen om zich, en schaarde zich met hen in het midden van het kampement. Het gelukte hun den vijand na eene hevige worsteling terug te drijven, waarbij zij nog een paar dooden en gekwetsten kregen. De vijand had intusschen ook de bazaar in brand gestoken en onderhield uit de verte tot het aanbreken van den dag een hevig vuur op de onzen, waarna hij terugtrok.

In den morgen van den 12den Junij vond men gelegenheid van dit voorval kennis te geven aan den naastbij zijnde post Benkajang; van daar en van Montrado kwam dan ook spoedig hulp opdagen. Den 13den Junij werd nogmaals een hevig vuur door de Chinezen op onze bezetting gedaan, waarna zij terugtrokken.

De bazaarbewoners te Loemar hadden aan deze gevechten geen deel genomen. Het hoofd der opstandelingen, zekere Lioe Tsong, was tijdens het gevecht omgekomen. Deze Chinees had van de bestaande spanning tusschen de mijnwerkers en den pachter der goudmijnen gebruik gemaakt om opstand te verwekken.

Een 22tal Chinezen was reeds gearresteerd; 11, van wie het overtuigend was bewezen dat zij aan den aanval hadden deel genomen, werden op de plaats van den aanval met den strop gestraft. De overigen werden naar Java gezonden. De rust werd verder niet gestoord.

In eenige afdeelingen wordt nog steeds aan de wegen gewerkt, voor welken arbeid de bevolking goed opkomt.

(*Javasche Courant van den 9den Augustus.*)

Batavia. — In ons n°. van 6 Augustus deelden wij voorloopig eenige berigten mede omtrent den gunstigen afloop van de onlangs plaats gehad hebbende militaire expeditie naar de baai van Tomorie (Oostkust van Celebes).

Wij zijn thans in de gelegenheid gesteld, aangaande deze expeditie eenige meerdere bijzonderheden mede te deelen, vervat in de volgende uittreksels uit de rapporten van den majoor, kommandant der expeditie, C. Happé:

Vesuvius-eiland, 18 *Junij* 1856.

Nadat van mijne zijde het noodige was verrigt tot transport der expeditionaire troepen met de particuliere bark *Soen-Dulgair*, zijn des namiddags om 4 ure, op dat vaartuig geëmbarqueerd 12 officieren, 225 onderofficieren en manschappen (zoodat te Ternate in het hospitaal alleen achter bleven 2 inlandsche fuseliers); voorts met inbegrip hunner hoofden:

271 Alfoeren,
20 bedienden van officieren,
40 man equipage; te zamen alzoo 568 man.

Op Zr. Ms. stoomschip *Vesuvius*, aan welks boord zich de gouverneur der Molukken inscheepte, waren geëmbarqueerd 100 Alfoeren en de Prins van Ternate met gevolg.

De *Celebes* nam geene troepen in.

Wij verlieten Ternate in den morgen van den 20sten Mei jl.

Den 23sten Mei kwamen wij voor Bangaai-eiland ten anker; 100 onzer Alfoeren debarqueerden, om met 4 korra-korras van hier naar de Tomorie-baai over te steken; 300 man van het onder Bangaai sorterende eiland Peleng waren reeds in het einde van de maand April op het Vesuvius-eiland; nog 300 anderen zouden eerstdaags aldaar aankomen; deze 600 man zijn tot koelie-diensten bestemd.

Van den radja van Bangaai ontving de gouverneur der Molukkos berigt van het noodlottig stranden van ons vivres-schip *Blora*, op eene klip, in het gezigt der kust van Tomboekoe; het was reeds lang geleden; vele goederen waren verloren geraakt; meer bijzonderheden wist de raja niet mede te deelen; ze waren echter voldoende om voor de expeditie niet verblijdend te zijn.

Den 22sten werd de reis naar de Tomorie-baai vervolgd; de weinige bekendheid van dit vol reven en ondiepten liggende vaarwater maakt het varen hoogst zorgelijk. Den 30sten 's morgens was de oostkust van Celebes in zigt.

Den 31sten 's voormiddags zag men van ons dek de onder den Tomboekoewal gestrande *Blora*, over stuurboordszijde liggende; het wrak was verlaten, en had toen nog alleen den fokke- en bezaansmast; om twee ure 's namiddags ankerden de beide stoomschepen en de *Soen-Dulgair* in de Tomorie-baai, bij Poetoe-Boenga-Timboel, het zoogenaamde Vesuvius-eiland.

De Alfoeren werden onmiddellijk op het eiland aan wal gezet, waardoor men ruimte kreeg. Behalve den kapitein Anemaet, kommandant der 5de compagnie 12de bataillon infanterie, die sedert ons vertrek van Ternate ernstig ongesteld werd, hadden wij het geluk geen zieken te hebben.

Op Vesuvius-eiland waren, onder opzigt van den alhier in April jl. achtergebleven Prins van Ternate, met hulp van 600 Tomboekers en 300 Pelengers, loodsen tot kazernen, magazijnen en woningen opgeslagen; eene menigte sparre- en andere boomen, op het eiland aanwezig, hadden tot het opslaan dier loodsen gediend, terwijl de nipa-dekking in overvloed aan de monding der in de onmiddellijke nabijheid zijnde Tamperak-rivier gevonden werd.

Reeds den volgenden dag benoemde ik eene commissie tot naauwkeurige opname der op het Vesuvius-eiland van het wrak der *Blora* aangebragte vivres en goederen, nu in de loodsen geborgen; het grootste verlies bestaat in rijst, visch, zout en beschuit; terwijl van koffij weinig, en van de overige artikelen niets is verloren geraakt. Neemt men in aanmerking dat Vesuvius-eiland 15 mijlen van de plaats waar het wrak lag verwijderd is, dat de weêrsgesteldheid ongunstig was en dat betrekkelijk slechts weinige middelen tot ontlading en overbrenging voorhanden waren, dan verdient de gezagvoerder der *Blora*, van der Beek, den grootsten lof; met minder ijver voor de zaak, met minder volharding zoude, volgens het gevoelen onzer marine-officieren, niet de helft van het nu geborgene gered zijn; de adjudant-onderofficier Hoek heeft trouw en braaf zijne pligten vervuld; hij stond den gezagvoerder ter zijde en door zijne goede zorg op Vesuvius-eiland zijn vele bij het ontladen en ontschepen nat geworden vivres, als rijst, koffij, brood en visch, bruikbaar gebleven; ik vond in de magazijnen alles in de beste orde opgeslagen.

Van de Tomboekers en Pelengers, hier sedert het einde van de maand April vereenigd werkzaam geweest zijnde, waren bij onze komst twee derden afwezig om sagoe te kloppen, daar hun medegebragte voorraad verbruikt was. Is ons gedwongen verblijf te Ternate na 29 April nadeelig voor het bespoedigen der expeditie geweest, het verlies aan rijst, vooral door het stranden der *Blora*, was dit niet minder.

De Gouverneur der Molukkos was nu gedwongen voor voedsel der hulptroepen te zorgen, welke op rijst berekend waren; sagoe voor ééne maand ten minste diende er voorradig te zijn; daartoe werden dadelijk de noodige maatregelen genomen; aan oprukken was dus vooreerst niet te denken.

Vesuvius-eiland, vroeger zwaar begroeid, nu kaal, is niets anders dan eene zich bij de monding der Tamperak-rivier twee voet uit zee verheffende zandplaat, waarvan bij dagelijkschen vloed eene ruimte, 120 passen lang en 130 passen breed, droog blijft; bij eb ligt eene aanmerkelijke plaat droog. Daar wij eenen geruimen tijd in de Tomorie-baai, voor dat wij konden oprukken, zouden vertoeven, deed ik mij van den officier van gezondheid vergezellen, om de gesteldheid van het eiland en de loodsen als verblijf voor troepen op te nemen. Door het wegkappen van alle boomen was er volstrekt geen schaduw of beschutting tegen zonnehitte; het zand op deze plaat is immer droog; de loodsen, als verblijf voor een of twee dagen goed genoeg, waren tot een langer verblijf niet geschikt; de troepen waren, niettegenstaande onze wederwaardigheden bij het eerste vertrek van Ternate, het gedwongen verblijf op deze nu zoo ongezonde plaats en eene zesdaagsche reis met een overvol schip onder vele regens, gezond gebleven. Ik wilde de kans op Vesuvius-eiland niet wagen, te meer daar zij op de *Soen-Dulgair* nu goed verzorgd waren; ik besloot hen aan boord te laten en had de voldoening, na een verblijf van 19 dagen in de Tomorie-baai — gedurende welken tijd het altijd regende — uitgezonderd den kapitein Anemaet en twee soldaten, met den geheelen troep gezond en welgemoed naar Tamperak te vertrekken.

Van en met den 1sten Junij betrok een officier en 30 man eene dagelijks af te lossen wacht op Vesuvius-eiland tot bewaking der magazijnen; de munitie en andere oorlogsbehoeften bleven aan boord van de *Vesuvius*, alwaar dezelve in de kruidkamer beter geborgen waren dan in eene soort van loods, op het eiland daartoe bestemd.

Het drinkwater aan boord van de *Soen-Dulgair* veel te wenschen overlatende, zoo liet ik, in navolging van gezagvoerder van der Beek, putten graven; het water, geneeskundig onderzocht, werd geheel goed bevonden en was steeds genoegzaam voor de dagelijksche behoefte van drinken, koken, wasschen en reinigen; beurtsgewijze kwam eene sectie aan wal om goederen te wasschen en zich te vertreden.

Van en met den 1sten Junij werden officieren en troepen gevoed uit den voorraad op Vesuvius-eiland aanwezig. Ik heb last gegeven om aan de Europeanen 1/4 pond hard brood te verstrekken, om 's morgens bij de koffij te nuttigen.

Den 1sten Junij werd een Prins van Tomboekoe, Kitjil Latodjo genaamd, wiens schoonmoeder te Tofontoekie woonde, naar Tampirah gezonden; hij nam aan om een tanda tangan van den Gouverneur der Molukko's, bestaande in een rood zegellak, naar den Makollé te Tofontoekie of Litaseah over te brengen; hem werden zooveel noodig instructien gegeven; met hem vertrok de inlandsche 1ste luitenant van Ternate, tevens secretaris van Ternate en Tidore, Soleman, met 250 Ternataansche hulptroepen, aan welke, behalve hunne eigene wapens 25 geweren en 1200 patronen werden verstrekt. Soleman kreeg last om Tampirah, waarvan men nog niets wist, op te nemen en het terrein hooger droog vindende, te bekappen, hout voor het opslaan van een tijdelijk kampement aldaar te verzamelen en zoo spoedig mogelijk in persoon verslag zijner bevinding te komen maken.

Dien dag, 1 Junij, vertrok ook een der Prinsen van Ternate naar Tomboekoe, om de komst van den radja van Tomboekoe met zijne prauwen en hulptroepen, alsmede om den terugkeer van de sagoe-kloppende Tomboekers en Pelengers te bespoedigen.

Ik bespeurde hier dat de Tomboekers en Pelengers gewoon zijn tegen het hoofd op den rug te dragen, in zoogenoemde bassa's van sagobast vervaardigd en met welke ieder man 50 oude ponden rijst vervoeren kan; door bemiddeling van den Gouverneur der Molukko's werden 400 dergelijke bassa's van Tomboekoe besteld.

Daar het een overwegend voordeel zoude zijn, bijaldien Zr. Ms. stoomschip *Celebes* tot aan Tamperak konde opvaren, onderzocht de marine de mogelijkheid daarvan op den 1sten Junij, door opname der monding en opvaren der rivier met gewapende sloep; de uitslag was, zoover men dien dag had kunnen komen, wat diepte aanging, gunstig; maar de betrekkelijk geringe breedte der rivier en de scherpe bogten maakten het opstoomen van een lang schip als de *Celebes* onuitvoerbaar.

Reeds dadelijk, 1 Junij en volgende dagen, was de betaalmeester Meijers bezig met het vervoerbaar maken der vivres en andere behoeften; de 20 hangmatten werden door hulp van matrozen behoorlijk gescheren en afdakjes van nipablad over derzelver pikolans vervaardigd, de kleine ankervaatjes werden gevuld.

De officier der artillerie maakte van droog goed weder gebruik om zijne lichtkogels en granaten, in kleine kisten, aan boord der *Soen-Dulgair* vervaardigd, over te pakken; de noodige rottingen, stroppen en pikolans om munitie, kisten en vaatjes over te brengen, werden in gereedheid gebragt; de infanterie werd dagelijks doelmatig bezig gehouden en vooral het zindelijk houden van het tusschen- en bovendek behartigd.

Mij met den Gouverneur der Molukkos op Vesuvius-eiland bevindende, was het toezigt aan boord aan den kapitein van Ooijen opgedragen, daar de kapitein Anemaet voortdurend sukkelend bleef.

Op den 6den Junij 's avonds kwam de inlandsche 1ste luitenant van Ternate, Soleman, van Tampirah terug; de reis tot daar met een korra korra had 24 uren geduurd; kort bij die plaats hadden de Tomoriers aan den oever een wachtpost geplaatst, die eenige schoten losde en toen boschwaarts vlood. Op Tampirah stond niets dan eene loods aan den regter rivier-oever in zwaar bosch; de plaats lag droog, geschikt voor banjers, en van daaruit liep een pad, de zoogenaamde weg naar Momokopo enz. enz.; dit pad was reeds vol randjoes geplant; Tomoriers zag men hier verder niet meer.

Kithiel Latodjo was ziek geworden, zeide hij; het ware was, volgens Soleman, dat hij niet durfde verder gaan.

De Alfoeren waren druk bezig het terrein bij Tampirah te bekappen.

Den 7den Junij hield de Gouverneur der Molukkos met den kommandant der zeemagt en den majoor-kommandant der expeditie eene conferentie, en werd overeengekomen het bouwen van eene verblijfplaats voor troepen te Tampirah zooveel mogelijk te bespoedigen; van daaruit zoude verder worden geägeerd en bij het oprukken der troepen die plaats door een detachement mariniers en matrozen bezet worden. Den kapitein van Ooijen — tot adsistentie de 1ste luitenant-adjudant van Deutsch en de 1ste luitenant Henner met 30 man van het garnizoens-bataillon in de

Molukko's tot dekking — droeg ik dit werk op: de luitenant-ter-zee 2de klasse de Stuers zoude mede naar Tampirah gaan tot verdere opname der rivier tot die plaats; de hier onnoodige loodsen werden dadelijk afgebroken, de stijlen en ataps op alle beschikbare praauwen geladen, en dien avond en den volgenden dag, zooveel de beschikbare praauwen het toelieten, naar Tampirah verzonden.

In den loop van den 7den kwamen de 100 Alfoeren, op Bangaai van de *Soen Dulgair* gedebarkqueerd, met 4 korra-korra's aan; ook de Prins van Ternate met den radja van Tomboekoe met 14 praauwen, waaronder slechts 3 groote, arriveerden in den avond van den 7den; die radja bragt 600 man mede. Van de van Bangaai gekomen korra-korra's vernam de Gouverneur dat de 300 Pelengers aldaar vereenigd, maar er geene middelen tot overvoer aanwezig waren. Zr. Ms. stoomschip *Celebes* vertrok den 8sten om hen af te halen. De nu beschikbare praauwen werden den 8sten en 9den met vivres voor eene maand voor de geregelde troepen beladen, plus zooveel zout-vleesch, spek en jenever voor hulptroepen, als geborgen konde worden.

Den kapitein van Ooijen werd het algemeene denkbeeld voor het plaatsen der noodige gebouwen aangegeven, te wijzigen naar tijds- en plaatselijke omstandigheden, geene openlijke verkenningen naar 's vijands zijde te doen, maar door sluippatrouilles van eenige uitgezochte Alfoeren, met een goed hoofd, te trachten berigten van den vijand, der wegen, van den afstand tot Oessen-Dau (den eersten kampong) enz. in te winnen; de ledige praauwen moesten zoo spoedig mogelijk terug gezonden worden, terwijl ook de luitenant-ter-zee 2de klasse de Stuers zoodra mogelijk zoude wederkeeren.

Nog in den avond van den 9den vertrokken de praauwen. Het volk van Tomboekoe en Peleng hier vóór ons aanwezig, dat om sago te kloppen vertrokken was, bleef uit, zoodat de radja van Tomboekoe vertrok om hetzelve te verzamelen en terug te brengen.

Den 11den Junij kwam Z. M. stoomschip *Celebes* van Bangaai terug met 260 Pelengers; de luitenant de Stuers kwam in den middag van Tampirah aan; de praauwen hadden opvarende iets meer dan 24 uren reis gehad; het afvaren was in 4 uren verrigt: de rivier was in teekening gebragt; aan het kampement was onmiddellijk begonnen; de zoogenaamde weg van uit Tampirah was niets dan een pad door een hoog en digt begroeid bosch, langs een bergrug loopende, voor den enkelen Alfoer, maar onmogelijk voor troepen en bagage te passeren: andere paden waren er niet; aan het openkappen van het pad ter breedte van 3 Nederlandsche ellen was onmiddellijk begonnen. Aan Zr. Ms. stoomschip *Vesuvius*, welk schip slechts tot ultimo Junij victualie had, werd den 12den Junij, op magtiging van den Gouverneur der Molukkos, uit den voorraad der expeditie victualie voor ééne maand verstrekt van die artikelen, die gemist konden worden; het grootste gedeelte der vivres werd heden naar Tampirah verzonden; een voorraad van 14 dagen, te dienen bij onzen terugkeer, werd aan boord der *Soen Dulgair* gebragt zoomede de groote vaten met jenever en azijn, van welke er slechts 4 naar Tampirah konden overgebragt worden.

Na deze verrigtingen vertrok de betaalmeester der expeditie Meijers naar Tampirah, met last om dadelijk na zijne komst vivres voor 12 dagen af te pakken en deze en andere behoeften tot transport in gereedheid te brengen; zooveel mogelijk de wijze van dragen hier in gebruik in acht nemende.

Den 13den kwam de radja van Tomboekoe terug met 560 man, 100 Pelengers en 1800 tomba's sago; al dit volk was den 14den naar Tampirah vertrokken.

Den 16den werden berigten van den kapitein van Ooijen ontvangen; het kampement was bijna gereed; aan den weg werd met alle kracht gewerkt; het stortregende te Tampirah dagelijks en reeds vele Tomboekers en Pelengers waren ziek. Van den vijand vernam men niets; nu en dan werden enkelen door de op verkenning uitgezonden Alfoeren ontdekt. Het pad liep eenige uren door het bosch, voorts was het terrein meer open tot aan de Morrokopo-beek, waar eene zware verhakking door omgekapte boomen was, voorts had men oploopende alang-alang-velden, van waar men Oesson-Dau in de verte zag liggen; langs het geheele pad waren randjoes; de afstand tot Oesson-Dau werd op 4 uur geschat.

In den loop van den 17den waren op Vesuvius-eiland genoegzaam de grootste praauwen bijeen, om het vertrek der geregelde troepen op den 18den des namiddags te doen plaats hebben, waartoe de noodige orders werden uitgevaardigd; voor de munitie en andere oorlogsmaterialen waren de twee grootste en beste korra-korra's aangewezen en van ieder artikel, voor zooveel dit mogelijk was, de helft op iedere praauw verdeeld; de 1ste luitenant Janssen was ijverig werkzaam: de noodige voorzigtigheidsmaatregelen op de munitie-praauwen waren bevolen; ik liet dezelve om dezelfde redenen twee uren vroeger dan de troepen vertrekken; voor deze was een ration gewone gekookte rijst en een bli katoepat gereed gemaakt. Reeds te Soerabaija had ik last gegeven, kleine patroontasschen, die 20 patronen konden bevatten, door de manschappen zelven te doen aanmaken uit lederen hoofdkussens, die spoedig vernieuwing behoefden.

Tot nog toe hebben de expeditietroepen, waarvan de inlanders drie maanden en de Europeanen langer nog uit hunne garnizoenen verwijderd zijn, geen enkel man verloren, en het onwaardeerbaar genot der gezondheid genoten; de Gouverneur der Molukko's heeft zich veel moeite gegeven om karbouwen van Sakita of Wesso (Tomboekoe) te bekomen; slechts twee malen is het gelukt een ration versch vleesch aan de troepen te verstrekken; het aanmaken van dingding op die plaatsen is evenmin gelukt; gevogelte of andere ververschingen waren daar niet dan bij kleine hoeveelheden te bekomen; een paar malen zijn aan de Europeanen Obies (Katella) verstrekt kunnen worden. Sero's tot het vangen van visch had de Gouverneur der Molukko's doen aanmaken; ze leverden te weinig op om zoutevisch voor de manschappen te maken, en zoo doende het verlorene artikel te suppleren.

Ofschoon wij sedert onze komst vele regens hebben gehad en ook de gezagvoerder van der Beek sedert 29 April hetzelfde heeft ondervonden, regent het nu sedert de laatste 8 dagen hier en op Tampirah aanhoudend en is de lucht dagelijks zwaar betrokken; de Z.-O.-wind slaat hevig door en veroorzaakt zware branding op de reven en banken, in de nabijheid van het Vesuvius-eiland; volgens algemeen gevoelen zullen die regens zoo spoedig niet ophouden; in ieder geval zal het zich vóór ons vertrek naar Java nog decideren, of die Z.-O.-mousson al dan niet de regentijd is.

Alles nu alhier geregeld zijnde, zoo is ook mijn vertrek bepaald op morgen den 19den Junij aanstaande.

(*Het vervolg met de volgende reeks.*)

Dezelfde *Javasche Courant* behelst den volgenden

STAAT van den stand van het rijstgewas onder ultimo Junij 1856, zoomede opgave der gedurende den loop van het jaar in- en uitgevoerde hoeveelheden rijst en padie.

RESIDENTIEN en AFDEELINGEN.	Gemiddelde prijs per pikol ordinaire soort rijst in Junij. 1855.	1856.	Uitgevoerd: Rijst in pikols. Naar plaatsen op Java.	Uitgevoerd: Rijst in pikols. Naar plaatsen buiten Java.	Uitgevoerd: Padie in pikols. Naar plaatsen op Java.	Uitgevoerd: Padie in pikols. Naar plaatsen buiten Java.	Ingevoerd: Rijst in pikols. Van plaatsen op Java.	Ingevoerd: Rijst in pikols. Van plaatsen buiten Java.	Ingevoerd: Padie in pikols. Van plaatsen op Java.	Ingevoerd: Padie in pikols. Van plaatsen buiten Java.	STAAT VAN HET GEWAS en UITZIGTEN MET BETREKKING TOT DEN OOGST.
	Recepissen.										
Bantam	f 4 —	f 3 75	52,211		257		879		68		Over het algemeen vrij gunstig.
Batavia	4 70	4 60	206	380,963	—	4,422	438,013	6,289	a 5,355	—	Buitengewoon gunstig.
Buitenzorg	4 80	4 90	b		b		b	—	b		Gunstig.
Krawang	—	3 80	20,981	—	1,920		19,254	—		—	Vrij gunstig.
Preanger-Regentschappen	2 70	2 10	49,700		5,698		1,083			—	Zeer gunstig.
Cheribon	4 80	3 —	66,193	11,027	2,270	—	4,333	—	1,561	—	Zeer gunstig.
Tagal	3 40	2 51	8,562	20,267	c 7,795	—	5,596	—	b 1,800	—	Gunstig.
Pekalongan	4 —	4 —	1,992	—	—	—	2,684	—	2,910	—	Zeer gunstig.
Samarang	3 65	2 27	12,069	76,189	607	—	419	—	90	—	Gunstig.
Japara	2 90	2 45	24,070	4,002	3,223	1,027	8,117	71	9,107	119	Zeer gunstig.
Rembang	4 15	2 100	22,317	5,874	4,410	—	15,834	—	* 3,790	—	Gunstig.
Soerabaja	3 90	4 —	183,288		2,941		9,433		250		Bijzonder gunstig.
Passoeroean	4 70	3 —	1,814	—	2,083		4,281	—	295	—	Buitengewoon gunstig.
Probolinggo	4 60	3 115	347		5,161 20/100		2,930		277		Gunstig.
Bezoekie	5 60	4 60	1,374	—	13,073		483	250	67	—	Gunstig.
Banjoewangie	3 20	3 50	13,271	314	4,371	—	—	50	—	—	Gunstig.
Banjoemaas	2 90	1 95	130		531		250		789		Zeer gunstig.
Bagelen	3 52	2 100	794		417		1,008		492		Zeer gunstig.
Kedoe	4 —	3 108	13,820		2,385		1,617		182		Zeer gunstig.
Djokjokarta	4 62	3 15	—	—	—	—	—	—	—	—	
Soerakarta	3 65	2 38	—	—	—	—	—	—	—	—	
Madioen	3 60	1 100	16,432		* 8,687		12,850		* 4,788		Zeer gunstig.
Patjitan	2 60	2 05	915	—	27	—	401	—	18	—	Buitengewoon gunstig.
Kediri	3 60 4 60	2 75	8,000		800					—	Zeer gunstig.

a Ongerekend 4,890 bos padie. b Onbekend. c Sanga's. * Hamatten.

Van wege het Bestuur der *Hollandsche IJzeren Spoorweg-maatschappij* is bekend gemaakt de navolgende staat van het aantal reizigers en van de opbrengsten van dien spoorweg gedurende de maand *September* jl.

STATIONS.	Aantal reizigers.	Opbrengst van reizigers.	Opbrengst van goederen enz.
Amsterdam	19476	f 22,221.60	f 4,824.09½
Halfweg	912	337.26	9.30
Haarlem	13589	10,296.65	1,325.51½
De Vogelenzang	947	856.50	73.90½
Hillegommerbeek	104	71.65	0.15
Veenenburg	1141	949.40	98.57
Piet-Gijzenbrug	825	685.85	63.78
Warmond	629	544.30	31.27
Leyden	12088	8,796.75	1,437.47½
Voorschoten	660	467.85	54.51½
Nieuwe-Oosteinde	234	210.65	17.36
's Gravenhage	25637	19,740.65	3,050.38½
Rijswijk	419	276.05	29.05
Delft	11862	5,289.80	727.75½
Schiedam	5510	2,679.00	643.96½
Rotterdam	19141	17,180.65	3,044.09
Diverse ontvangsten	—	1,717.05	—
		f 92,321.00	f 15,432.06
Totaal	113,164	f 107,753.66	
Bedrag der vorige opgave	777,912	781,636.64	
Totaal generaal	891,076	f 889,390.30	

Van wege het Bestuur van den *Rhijn-Spoorweg* is bekend gemaakt de navolgende staat van het aantal reizigers en van de opbrengsten van dien spoorweg gedurende de maand *September* 1856.

STATIONS.	Aantal reizigers.	Opbrengst van reizigers.	Opbrengst van goederen enz.
Amsterdam	17022	f 28,619.42½	f 5,547.87
Abcoude	1981	848.67½	41.74
Loenen, Vreeland	1710	1,086.30	66.23
Nieuwersluis	692	382.40	5.90
Breukelen	1571	845.37½	62.52
Maarssen	982	691.70	46.66
Utrecht	15902	17,067.12½	3,987.59
Harmelen	362	175.05	25.51
Woerden	2374	1,663.67½	253.36
Oudewater	702	449.82½	49.35
Gouda	4142	8,196.52½	835.94
Moordrecht	476	276.90	4.30
Nieuwerkerk	578	221.90	12.13
Capelle	293	123.30	1.72
Rotterdam	9946	19,302.97½	3,019.78
Zeist, Driebergen	2694	3,102.77½	590.61
Maarn en Maarsbergen	1036	1,147.30	317.07
Veenendaal	716	747.45	448.83
Ede	1311	1,750.70	686.64
Wolfhezen	173	260.55	26.12
Arnhem	8693	17,904.65	6,794.09
Westervoort	293	96.60	4.15
Duiven	330	161.02½	47.36
Zevenaar	1334	873.32½	255.27
Elten	613	290.12½	104.34
Emmerik	2400	65,83.87½	1,822.98
Diverse ontvangsten	—	3,115.90	492.75
	78127	f 110,884.42½	f 25,050.25
Totaal der opbrengsten		f 135,934.67½	

Met dit nommer der *Staats-courant* worden verzonden:

1°. vel 19—21 van het BIJBLAD II, inhoudende het verslag van het verhandelde in de zitting der Tweede Kamer van den 3den dezer;

2°. vel 11 der *Bijlagen* van het genoemde BIJBLAD, behelzende wetsontwerpen enz. tot de Staatsbegrooting voor 1857 behoorende.

Den 4den en 5den October is verzonden nº. 91 van het STAATSBLAD 1856, alsmede eene verbetering in nº. 89 van hetzelve.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ITALIE.

Een telegraphisch berigt uit Napels van den 2den dezer behelst geen ander stellig nieuws dan dat de Koning, die veelal met iederen minister afzonderlijk pleegt te arbeiden, weder in eene vergadering van den ministerraad voorgezeten had, en dat de gezant van Oostenrijk, de heer Martini, die met verlof afwezig was geweest, zich sedert een paar dagen weder te Napels bevond.

Hetzelfde berigt maakt gewag van een gerucht hetwelk, indien het zich bevestigen mogt, van niet weinig belang zou zijn; er werd namelijk te Napels door sommigen verzekerd, dat de Koning besloten had den generaal Filangieri, die zich vroeger in Sicilie als stadhouder gunstig bekend en bij de bevolking bemind gemaakt heeft, definitief aan het hoofd des bewinds te plaatsen.

— Blijkens een berigt uit Weenen van jl. Vrijdag, had men aldaar toen nog niets uit Napels vernomen, hetwelk grond gaf voor de verwachting dat Koning Ferdinand aan den eisch der Westersche mogendheden zou toegeven.

RUSLAND.

De Duitsche bladen, onder anderen de ministeriële Berlijnsche *Zeit*, meenen dat, behalve de reeds bekende circulaire van den vorst Gortschakoff van 2 September aan de vertegenwoordigers van Rusland in het buitenland, nog eene afzonderlijke aan de Fransche regering gerigte Russische nota bestaat, welke alleen het Napelsche vraagstuk betreft.

» Deze nota, zegt de *Zeit*, schijnt 14 dagen later gedagteekend te zijn dan de circulaire; zij is dus afkomstig uit den tijd toen Napels het meest bedreigd werd; en indien de vorst Gortschakoff alleen door de vrees en de mogelijkheid, dat de Westersche mogendheden iets tegen Napels zouden kunnen ondernemen, tot het afzenden der circulaire van 2 September genoopt werd, dan is het zeer verklaarbaar dat hij later, toen de onderneming als vastgesteld en kort op handen beschouwd werd, tot een formeel protest is overgegaan. De bedoelde nota kan voor het overige eerst sedert weinige dagen in handen van den graaf Walewski zijn, waaruit volgt, dat de reeds vroeger waargenomen vertraging in de uitvoering der onderneming tegen Napels niet als een gevolg van het Russische protest kan beschouwd worden."

ENGELAND.

Terwijl sommigen meenen dat Oostenrijks handelwijze jegens Napels en jegens de Donau-vorstendommen aan het Engelsche gouvernement mishaagt, zegt een van de ministeriële dagbladen van Londen, de *Globe*, in zijn nommer van jl. Zaturdag:

» Het Engelsche kabinet heeft in bondgenootschap met andere gouvernementen gehandeld, en het heeft, naar wij gelooven, de jegens hen aangegane verpligtingen vervuld. Oostenrijk, bij voorbeeld, kan niet zeggen, dat Engelands zamenwerking minder hartelijk geworden is sedert de onderteekening van het verdrag tot gezamenlijke ondersteuning van Turkije.

» Integendeel, welke vraagstukken er ook tusschen de twee landen opgerezen zijn, wij hebben ons deel der taak van harte vervuld; en geen verschil van politieke inzigten heeft in onze handelwijze jegens eenen bondgenoot koelheid of traagheid gebragt. Deze goede trouw is zoo duidelijk aan het licht gekomen, dat het ons geenszins bevreemden zou, indien buitenlandsche staatsmannen, en waarschijnlijk ook een aantal lieden die niet onder de staatsmannen behooren, daardoor in een verkeerd denkbeeld gebragt zijn. Indien Engeland zoo goed met Oostenrijk kon zamenwerken, dan zullen zij daaruit al ligt opmaken, dat het met Oostenrijk gelijk denkt, dat er bij de staatsmannen van Engeland eene min of meer Oostenrijksche denkwijze, eenige overhelling tot Oostenrijks inzigten en staatkunde moet bestaan. Dat dit vermoeden ongegrond is, toont ook de geheele geest eener rede, die door een der leden van ons kabinet, lord Panmure, dezer dagen in Schotland gehouden is, en hetgeen hij daarin van sommige binnenlandsche aangelegenheden gezegd heeft."

— De ministeriële *Morning Post* behelst in zijn nommer van den 3den dezer weder een hevig artikel tegen de bekende circulaire van den vorst Gortschakoff, waaruit op te maken is, dat die verklaring van Ruslands buitenlandsche staatkunde aan het Engelsche gouvernement grootelijks mishaagt. In dat artikel wordt ook gezegd, dat de Britsche vloot de Zwarte Zee niet verlaten zal, zoo lang Rusland zijne aanspraak op het bezit van Bolgrad en van het Slangen-eiland niet heeft laten varen, en dat intusschen de bedoeling van het Parijsche Congres, om die zee tot een onzijdig water te maken, niet kan worden verwezenlijkt.

Verder verklaart de *Morning Post* op nieuw, dat de Westersche mogendheden, in spijt van Ruslands protest, onverwijld tot de voorgenomen demonstratie tegen Napels zullen overgaan, indien zij niet zeer spoedig van daar tijdingen ontvangen die beter aan hare regtmatige wenschen beantwoorden.

Met bijzonderen nadruk komt het genoemde blad op tegen de bewering van den vorst Gortschakoff » dat ieder onafhankelijk Souverein het regt heeft om zijne onderdanen te regeren zoo als hij dienstig en behoorlijk acht", en dat daarom elke tusschenkomst in de binnenlandsche aangelegenheden van een anderen Staat ongeoorloofd is.

— De Londensche bladen van eergisteren behelzen een berigt uit Gibraltar van 26 September jl., meldende dat den vorigen dag een eskader van vijf Engelsche oorlogsschepen van daar oostwaarts gestevend was.

— Uit de jongste opgave van den staat der Bank van Engeland blijkt, dat haar voorraad specie in de met 27 September jl. geëindigde week met 363,230 L. sterling is verminderd, terwijl de in reserve zijnde banknoten met ruim drie vierden van een millioen verminderden, en de hoeveelheid handelspapier in handen der Bank met 1,325,000 L. sterling vermeerderde.

In de afgeloopen week is de invoer van edel metaal in Engeland ongemeen klein geweest: hij bedroeg slechts omstreeks 190,280 L. st.

Met de eerstvolgende landmail wordt eene hoeveelheid zilver ter waarde van 775,050 L. sterling uit Engeland naar Britsch Indie en China gezonden, benevens 3713 L. st. aan goud naar Egypte en Britsch Indie.

De *Times* zegt dat men ieder oogenblik verwacht te vernemen, dat de Bank van Engeland haar disconto op nieuw verhoogd heeft.

— Te Londen is in de vorige week door de Euphraat-spoorwegmaatschappij een berigt bekend gemaakt, hetwelk door tusschenkomst van het ministerie van buitenlandsche zaken per telegraaph van den Britschen gezant te Konstantinopel ontvangen was. Naar luid daarvan verwachtte men, dat de Porte voor 99 jaren en onder zekere bedingen eene jaarlijksche opbrengst waarborgen zou van minstens zes pct. van een kapitaal van acht millioen pond sterling, te besteden voor het aanleggen eener spoorweglinie van de Middellandsche zee tot aan de Perzische golf, en was de Porte bereid om op de aanvrage om concessie tot daarstelling eener telegraphische communicatie tusschen Europa en Indie gunstig te beschikken, zoodra de gelastigde der voor deze onderneming gevormde maatschappij te Konstantinopel zou gekomen zijn.

FRANKRIJK.

Blijkens eene mededeeling in den officielen *Moniteur* heeft Keizer Napoleon den 3den dezer eenen brief van den Keizer van Rusland ontvangen, houdende dankbetuiging voor het hem geschonken grootkruis der Fransche ridderorde van het Eerelegioen, alsmede een schrijven van den voorloopigen bestuurder van Wallachye, waarin deze berigt, dat ambt aanvaard te hebben en tevens » de innige erkentelijkheid der Wallachyers » voor Frankrijks edelmoedige tusschenkomst in de aangelegenheden van » het Oosten" betuigt.

— Den 3den dezer lag het naar Napels bestemde smaldeel der Fransche vloot nog te Toulon; en men verzekerde dat het in de eerstvolgende dagen nog geen bevel tot uitloopen te wachten had.

— Te Parijs werd eergisteren algemeen verzekerd, dat het in ernstige overweging bij het gouvernement was de Bank van Frankrijk voorloopig te ontheffen van de verpligting om hare biljetten tegen specie in te wisselen, welk gerucht de aanvrage om verwisseling nog deed toenemen. Volgens den berigtgever van de *Indépendance Belge* is het gouvernement niet gezind om tot dien uitersten maatregel over te gaan; maar zal het waarschijnlijk op eenige andere wijze de Bank te hulp komen.

TURKIJE.

Volgens een berigt uit den Bosporus van 18 September, door de Londensche dagbladen medegedeeld, was dien dag eene Britsche kanonneerboot naar het Slangen-eiland gestevend, ter vervanging eener andere welke bij dat eiland wacht hield, om de versterking van den Russischen post te beletten, maar wier bemanning door ziekten verzwakt was. Zoo lang er Russen op dat eiland waren, zou de Britsche admiraal Lyons in den Bosporus blijven.

— Aan de Londensche *Times* wordt uit Alexandrie gemeld, dat het thans in Syrie droevig gesteld is en dat de Christenen er meer dan ooit door de Turken verdrukt worden.

SPANJE.

Den 28sten September jl. is te Aranjuez, in bijzijn van vele hoog geplaatste personen, eene groote landbouwschool ingewijd. Zij is van regeringswege ten dienste van het geheele land geopend.

— Volgens een bij de *Indépendance Belge* ontvangen schrijven uit Madrid heeft Koningin Isabella in een eigenhandigen brief aan Keizer Napoleon hartelijken dank betuigd voor de raadgevingen, die zij schriftelijk van hem ontvangen had, strekkende ter instandhouding van den constitutioneelen regeringsvorm.

BELGIE.

De openlijke veroordeeling, die tegen sommige inrigtingen van middelbaar en hooger onderwijs in Belgie dezer dagen van de zijde der hooge geestelijkheid uitgesproken is, vindt vele en hartstogtelijke tegenspraak. Zoo heeft het stedelijk bestuur van Aalst openlijk daartegen geprotesteerd, en plegtig betuigd dat aan de middelbare school daar ter stede het godsdienst-onderrigt behoorlijk behartigd wordt, ofschoon het niet onder onmiddellijke leiding der geestelijkheid staat, en dat de kerkelijk goedgekeurde katechismus van Mechelen daarbij tot leiddraad dient. De bisschop van Gent beantwoordt dat protest met de verklaring »dat het godsdienst-onderwijs uitsluitend aan de Kerk behoort, zelfs het onderrigt in den katechismus, en dat het door niemand, ook niet door eenen priester, gegeven mag worden zonder eene magtiging van de kerkelijke overheid".

Om te bewijzen dat dit een algemeen erkend beginsel der Katholijke Kerk is, beroept de prelaat zich op eene verklaring van den tegenwoordigen aartsbisschop van Parijs, en op gezegden van twee leden van het tegenwoordige ministerie van Belgie, de heeren Vilain XIIII en de Decker. De eerste wederlegde in 1851 in de Kamer van Volksvertegenwoordigers de meening, »dat de ouders het regt hebben om aan hunne kinderen den katechismus te leeren en dat regt aan de schoolonderwijzers kunnen overdragen," De heer de Decker verklaarde bij dezelfde gelegenheid: »dat het een begin eener scheuring zou zijn, leeken met het godsdienst-onderrigt te belasten".

— De Brusselsche *Observateur*, een orgaan van de warme liberalen in Belgie, zegt uit eene goede bron te vernemen, dat dezer dagen door de kerkelijke overheid aan alle priesters verboden is, godsdienst-onderrigt te geven in partikuliere scholen van leeken; zullende aan de leerlingen van die scholen in de kerk alleen gelegenheid gegeven worden om van dat geestelijke onderwijs in de godsdienstleer te bekomen; hierop is eene uitzondering gemaakt ten behoeve der op de wijze van kloosters ingerigte kostscholen van godsdienstige vereenigingen.

AMERIKA.

Bij het laatste paket zijn berigten uit New-York ontvangen, loopende tot 25 September jl. Men had, aldaar, toen vernomen, dat in de landstreek Kansas weder eenige orde begon te heerschen, en men had hoop dat het aldaar aan de eedgenootschappelijke overheid met minder moeite, dan vroeger verwacht werd, gelukken zou den openbaren vrede te herstellen en verdere gewelddadigheden van de beide partijen voor te komen; men betreurde het des te meer, dat het bewind van den President Pierce de zaken in Kansas zoo ver had laten komen, en niet veel eerder overgegaan was tot de krachtige maatregelen, die het thans aldaar te werk gesteld had.

De aanstaande presidentskeuze bragt de bevolking der Unie meer en meer in beweging. De kans scheen thans het gunstigst te staan voor den heer Fremont, den candidaat der republikeinsche partij. Met het doel om de stemmen der Katholijken voor Buchanan te winnen, werden er tallooze afdrukken verspreid van eene verklaring van Paus Gregorius XVI, die ongunstig voor de zaak der slavenhouders luidt en aan de Katholijken in Noord-Amerika onbekend was. Daarentegen werd in de zuidelijke Staten door de woordvoerders openlijk verklaard, dat de verkiezing van eenen tegenstander der slavernij, zoo als de heer Fremont is, de ontbinding der Unie ten gevolge zou hebben.

— Reeds is gemeld, dat de veiligheids-commissie, die te San Francisco geruimen tijd, met ter-zijde-stelling der gevestigde overheden, het bestuur voerde, het aangematigde gezag uit eigen beweging heeft neergelegd en na het volbrengen harer taak met glans afgetreden is. Haar voorzitter, de heer Coleman, achtte zich zoo zeker van straffeloosheid, dat hij zich terstond daarop naar New-York begaf. Hij is er dan ook ongemoeid gelaten, en noch wegens oproer noch wegens de onder zijne leiding gevelde en uitgevoerde doodvonnissen in regten betrokken; alleen is hem, een burgerlijk regtsgeding aangedaan wegens het in bezit nemen en houden van wapenen, die ten dienste der eedgenootschappelijke overheid te San Francisco in een magazijn geborgen waren. De eisch is door den bewaarder van dat magazijn ingesteld.

— Volgens een te New-York ontvangen berigt, hetwelk echter nog bevestiging behoeft, is de Mexicaansche regering, die reeds door Spanje met dwangmaatregelen bedreigd wordt wegens schuldvorderingen van Spanjaarden ten laste harer schatkist, in soortgelijke moeijelijkheden met Engeland geraakt.

— De jongste berigten uit Peru melden, dat den 14den Augustus in de hoofdstad der republiek een militaire opstand tegen den President Castilla uitgebroken, maar door dezen, na een ernstig gevecht van eenige uren, gedempt is.

— In Londensche dagbladen leest men thans den tekst der tractaten, die in Maart en April jl. tusschen Brazilie, Paraguay en den Argentijnschen Statenbond tot vereffening van verscheiden geschilpunten gesloten zijn. Hunne bepalingen ademen een onbekrompen en vrijgevigen geest; zoo is daarbij ook het beginsel aangenomen, dat in oorlogstijd goederen van den vijand aan boord van onzijdige schepen niet mogen in beslag genomen worden.

INDIE EN CHINA.

De jongst ontvangen dagbladen van Bombay, loopende tot 29 Augustus jl., zeggen, dat aldaar, ten gevolge van bevelen uit Engeland, aanstalten gemaakt werden tot eene militaire demonstratie in de Perzische golf. Er werden echter geene bijzonderheden omtrent die vermelde aanstalten gemeld, en hetgeen door de Indische dagbladpers in betrekking daartoe wordt medegedeeld, heeft het voorkomen van gissingen.

Een te Shanghai uitkomend dagblad, de *Friend of China*, zegt in zijn nommer van 31 Julij, dat aldaar laatstelijk weder tijdingen ontvangen waren, die zeer ongunstig voor de zaak van het keizerlijke gouvernement in China luidden. Zoo werd verzekerd, dat drie steden ten zuidwesten van Soo-chow in de magt der opstandelingen gevallen waren. De opperbevelhebber der keizerlijke troepen had zich genoodzaakt gezien om de omstreek van Nanking te ontruimen. In den laatsten tijd zouden, naar de te Shanghai omloopende geruchten, twee algemeene veldslagen geleverd en beide ten voordeele der opstandelingen uitgevallen zijn; dezen schenen nu de geheele provincie Kiang-Si in hunne magt te hebben.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN KOLONIEN.

*** Op aanstaanden Woensdag, den 8sten October 1856, zal de gewone Audientie van den Minister van Kolonien geen plaats hebben.
's Gravenhage, den 6den October 1856.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN DE SCHEEPVAART.

De Minister van Marine brengt, als een vervolg op het berigt van den 1sten dezer, ter kennis van de belanghebbenden, dat het Kustlicht op *Schokland* des achtends van den 23sten dezer *gebluscht*, en met den avond van dien dag tijdelijk door een *hulplicht* vervangen zal worden.
's Gravenhage, den 19den September 1856.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat, volgens eene bekendmaking der Turksche regering, het tijdelijk licht van *Gallipoli* vervangen is door een *draailicht*, welks verduisteringen elkander opvolgen van minuut tot minuut.

Het licht is geplaatst op den digtst bij de stad staanden toren op 40° 24′ 15″ N. breedte en 24° 19′ 25″ lengte Oost van *Parijs* (26° 39′ 49″ Oost van *Greenwich*).

Het is 12 metres boven den grond en 36 metres boven den waterspiegel verheven, en zigtbaar op een afstand van 20 mijlen van 60 op een graad.

Bij gewone weersgesteldheid vertoonen de verduisteringen zich alleen *totaal* op een afstand van meer dan 8 mijlen als boven.
's Gravenhage, den 22sten September 1856.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

MINISTERIE VAN OORLOG.

*** De Minister van Oorlog
Brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat op Woensdag den 29sten dezer, door de respective Plaatselijke of Garnizoens-Kommandanten, onder nadere goedkeuring van het Ministerie van Oorlog, tot de Aanbesteding der Leverantie van het Munitie-brood zal worden overgegaan, zoowel ten behoeve der troepen welke gedurende het jaar 1857 in de hierna gemelde plaatsen garnizoen zullen houden, als voor de Garnizoens-Infirmerien, aldaar reeds bestaande, of nader gevestigd kunnende worden, te weten:

te Assen, op het fort Bath, te Brielle, Breskens en op het fort Frederik Hendrik, te Dordrecht, Doesburg, Delfzijl, Geertruidenberg, Gouda, Harlingen, den Helder, Harderwijk, Heusden, Hellevoetsluis, Medemblik, Middelburg en op het fort Rammekens, Naarden, Neuzen, Philippine, Sluis, Venlo, Vere, Willemstad, Woerden en in de Wierickerschans, Zutphen en Zwolle.

Noodigt mitsdien allen, die daarin gading mogten hebben, om naar opgemelde leverantien in te schrijven, met informatie, dat de Voorwaarden waarop die Aanbesteding zal worden gedaan, van den 13den dezer, even als zulks in vorige jaren is geschied, in de Bureaux van gemelde Militaire Autoriteiten ter lezing zullen liggen.
's Gravenhage, den 6den October 1856.

Bon. FORSTNER VAN DAMBENOY.

MINISTERIE VAN KOLONIEN.

*** Door *Pieter Josuas Gerardus van der Zon*, particulier, wonende te Pasoeroewan, op Java, is aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie, bij request, gedagteekend den 28sten Mei 1856, het verzoek gedaan dat aan hem, zoowel voor hem zelven als voor zijne kinderen, worde vergund bij zijnen geslachtsnaam dien van *Brouwer* te voegen, ten einde zich in het vervolg te kunnen noemen en schrijven *Pieter Josuas Gerardus van der Zon Brouwer*.

Geschiedende de aankondiging van het vorenstaande in verband met de bepalingen op het stuk der naamsveranderingen, voorkomende in de *zesde* afdeeling, *tweeden* titel, *eerste boek*, van het Burgerlijk Wetboek voor Nederlandsch Indie, zoomede in de *zesde* afdeeling, *derden* titel, *eerste boek*, van het Burgerlijk Wetboek in Nederland in werking.
's Gravenhage, den 24sten October 1856.

*** Op Woensdag den 5den November aanstaande, des middags ten twaalf ure, zal door het Collegie van Regenten over het Huis van Arrest te Breda, binnen dat Gesticht worden overgegaan tot het openbaar Aanbesteden van het onderhoud der Gevangenen gedurende het jaar 1800 zeven en vijftig, van af primo Januarij tot ultimo December.

De Voorwaarden der Aanbesteding liggen ter lezing in de Koffijhuizen: de Beurs van Breda, het Gouden Kruis, het Hof van Holland en het Logement de Zwaan.

Nadere informatien zijn te bekomen bij de Heeren President en Secretaris van het Collegie, mr. J. F. C. J. de Roij en mr. H. L. Maarschalk.

, Regenten over de Gevangenissen te Nijmegen zullen, op Woensdag den 15den October eerstkomende, des namiddags ten twee ure, op het Raadhuis aldaar, onder nadere approbatie, in het openbaar, aan den minstaannemende, Aanbesteden:

het Onderhoud der Gevangenen in het Arresthuis, en wat daarmede in verband staat, gedurende het jaar 1857, overeenkomstig de voorwaarden, welke acht dagen vóór de besteding ter lezing liggen bij den Cipier.

Nijmegen, den 3den October 1856.

F. P. Bijleveld, *Vice-pres.*
W. van Lynden, *Secr.*

, De speciale Commissie der Regenten van het Huis van Arrest te Alkmaar, belast met het toezigt over het Huis van Verbetering en Opvoeding aldaar, zal, onder nadere goedkeuring des Heeren Ministers van Justitie, op Maandag den 13den October 1856, des namiddags ten een ure, in gemeld Huis bij Inschrijving Aanbesteden de Leverantie van:

76 Wollen Dekens, ten dienste dier inrigting.

Het Bestek en de Voorwaarden zullen met het model tot en met den elfden October 1856, van des morgens tien tot des namiddags drie ure, in de Regentenkamer van het Huis van Arrest ter lezing en bezigtiging liggen, terwijl bij de leden der Commissie nadere inlichtingen te bekomen zijn.

, Openbare Verkooping aan 's Rijks Werf der Marine te Vlissingen, op Dingsdag 14 October 1856:

van eene partij Eiken en Dennen Brandhout, Schalen, Spaanders, Afbraak, eene oude Jol, Afval van Zeildoek en wat verder zal worden aangeboden.

Twee werkdagen vóór de Verkooping zal alles ter bezigtiging op voorschreven Werf gereed liggen.

Vlissingen, 3 October 1856.

De Directeur en Kommandant der Marine,
H. Ferguson.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

, Bij Vonnis der Arrondissements-regtbank te Zutphen van den 2den October 1856, is *Antoon Berntsen*, wonende te Azewijn, gemeente Bergh, ten verzoeke van zijn Broeder *B. R. L. Berntsen*, mede te Azewijn woonachtig, ter zake van onnoozelheid gesteld onder Curatele.

Hetgeen certificeert
J. Thoopt, *Procureur.*

, Bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Amersfoort, den 1sten October 1856 uitgesproken, is, ten verzoeke van *Maria Catharina Koop*, huisvrouw van en bijgestaan door *Arie Jacob Oudegeest*, Bode bij de Arrondissements-Regtbank te Utrecht en daar wonende, bij Vonnis der eerstgenoemde Regtbank van 4 Junij 1856 geregtigd kosteloos te procederen, verleend de onder-curatele-stelling van *Bernardus* (ook genaamd *Barend*) *Koop*, zonder beroep, wonende te Vuursche, ter zake van zinneloosheid.

De Procureur van bovengenoemde verzoekerster,
G. J. G. van Bockom Maas.

VERIFICATIE.

Op Zaturdag den 10den October eerstkomende, des voormiddags ten tien ure, zal in de Raadkamer der Arrondissements-regtbank te Breda de tweede vergadering gehouden worden van de Crediteuren in den boedel van *Cornelia Elisabeth Maria van Langen*, Wedewe *Johannes Jacobus Hermans*, in leven Aannemer der Militaire Transporten te water, wonende te Breda, ter verificatie hunner respective schuldvorderingen; tot welker bijwoning alle, zoo onbekende als bekende Schuldeischers worden opgeroepen.

Breda, den 4den October 1856.

De Curator,
A. G. Kleijn.

, In den jare 1800 zes en vijftig den vijf en twintigsten September, ten verzoeke van den Heer *Feiko Reemts Folkers*, Lid van den Raad der gemeente Winschoten, en aldaar woonachtig, in hoedanigheid van toeziende Voogd van *Aaltje Jans Weg*, zestienjarige Dochter, door na te noemen opgeroepene bij wijlen *Antje Meinderts Sier* in echte verwekt; en uit kracht eener beschikking door de Arrondissements-regtbank van Winschoten den tienden September 1800 zes en vijftig gewezen, behoorlijk op de expeditie geregistreerd, hebbende tot Procureur Mr. *W. R. Emmen*, te Winschoten, heb ik *Klaas Caspers Bloupot*, Deurwaarder bij de Arrondissements-regtbank van en wonende te Winschoten, ten derden en laatsten male Gedagvaard;

Jan Harms Weg, Scheepskapitein, en als zoodanig laatstelijk gevoerd hebbende het te Wildervank te huis behoord hebbend Koftschip *"Jan en Frederika"*, gewoond hebbende te Wildervank, edoch sedert den jare 1800 zeven en veertig afwezend; — om, na ommekomst van drie vrije maanden, en alzoo bepaaldelijk op Woensdag den veertiende Januarij 1800 zeven en vijftig, des voormiddags ten tien ure, te verschijnen ter openlijke Teregtzitting van bovengemelde Regtbank, in het gewoon locaal van teregtzitting te Winschoten; — ten einde:

aangezien de Gedaagde, hoezeer vooraf volmagt hebbende gegeven tot het waarnemen zijner zaken, en hoezeer orde hebbende gesteld op derzelver beheer, evenwel ten jare 1800 zeven en veertig zijne woonplaats heeft verlaten, zonder dat sedert ander berigt van denzelve is ingekomen, dan dat hij, komende van Sint Petersburg, met eene lading rogge, en bestemd naar de Maas, blijkens de zoogenaamde Sondlijst, den tweeden September van dat jaar die zeeëngte is doorgezeild, en den zeventienden daaraanvolgende, met evengemelden door hem gevoerden bodem, in het Vlie en alzoo op de Nederlandsche kust totaal is verongelukt;

aangezien alzoo meer dan één is, en in ieder geval meer dan drie jaren zijn verloopen, zonder dat sedert van des Gedaagden leven of overlijden is gebleken;

aangezien nu de Eischer, in evenbedoelde zijne hoedanigheid, er belang bij heeft, dat van regtswege worde verklaard, dat er Regtsvermoeden bestaat van des opgeroepenen Overlijden, van af dien zeventienden September 1800 zeven en veertig;

aangezien de Gedaagde, uit krachte van een den Eischer q. q. bij geregistreerde beschikking den negenden Januarij dezes jaars gegeven verlof, bij openbare, den twee en twintigsten daaraanvolgende door mij Deurwaarder uitgebragte Dagvaarding, mede behoorlijk geregistreerd, op de wijze bij de wet en bedoeld regterlijk verlof bepaald, door hem ten eersten male is opgeroepen om ter Audientie der Arrondissements-regtbank te Winschoten te verschijnen, op Woensdag den dertigsten April jl., des voormiddags ten tien ure, ten einde alsdan aan gezegden Regter, hetzij persoonlijk, hetzij zijnentwege, van zijn aanzijn te doen blijken, met conclusie dat, bij gebreke daarvan, mijn Requirant zoude verzoeken herhaald regterlijk verlof tot andermalige oproeping, ten zelfden einde;

aangezien de Gedaagde uit kracht van een den Eischer q. q. bij geregistreerde beschikking van de meergemelde Regtbank van den een en twintigsten Mei dezes jaars gegeven verlof, bij openbare, den een en dertigsten daaraanvolgende door mij Deurwaarder uitgebragte Dagvaarding, almede behoorlijk geregistreerd, op de wijze bij de wet en bedoeld regterlijk verlof bepaald, door hem ten tweeden male is opgeroepen, om ter teregtzitting van hooger gemelde Regtbank te verschijnen op Woensdag den derden September laatstleden, des voormiddags ten tien ure, ten einde alsdan aan gezegde Regtbank, hetzij persoonlijk, hetzij zijnentwege, van zijn aanzijn te doen blijken, met conclusie dat, bij gebreke daarvan, mijn Requirant zoude verzoeken herhaald regterlijk verlof, tot het doen uitbrengen eener derde of laatste dagvaarding;

aangezien nu, de Gedaagde, in het een noch in het ander opzigt, aan die roeping hebbende voldaan, den Requirant, bij de hierboven aangehaalde beschikking, daarvan is verleend acte, met herhaald verlof tot het doen eener derde Dagvaarding, met reserve van kosten.

Overzulks aan gezegde Regtbank, hetzij persoonlijk, hetzij zijnentwege, van zijn aanzijn te doen blijken, bij gebreke waarvan door den Requirant zal worden geconcludeerd, dat het der Regtbank moge behagen te verklaren, dat er Regtsvermoeden van het Overlijden des Gedaagden bestaat, sedert den zeventienden September 1800 zeven en veertig, met veroordeeling van Gedaagde in de kosten der procedure.

Ik heb dit Exploit gedaan door aanplakking van een eerste afschrift aan de voorname deur der Arrondissements-regtbank te Winschoten, en van een tweede aan het Huis der gemeente Wildervank, terwijl een derde door mij is overhandigd aan den Heer Officier van Justitie te Winschoten, die het oorspronkelijke met *gezien* heeft geteekend, en hetzelve daarteboven zal worden geplaatst in de *Nederlandsche Staats-courant* en in de *Provinciale Groninger Courant*, dagbladen, gelijkelijk en met name daartoe door bovengemelde Regtbank aangewezen.

Exploit	f 0.75	Mijne kosten zijn f 10.43½. (Geteekend)
2 Aanplakkingen . .	0.60	*K. C. Bloupot.*
2 Couranten . . .	0.60	(Daaronder staat): Gezien en afschrift
Schrijfloon	1.60	ontvangen bij ons Officier van Justitie te
Zegels	1.38	Winschoten, den 25sten September 1856.
Rept	0.10	(Geteekend) *H. Sijpkens.*
Reiskosten	4.00	(Lager staat): Geregistreerd zonder ren-
Visa	0.80	vooijen te Winschoten, den zeven en twin-
Registratie	1.10½	tigsten September 1800 zes en vijftig, deel
		39, folio twee en zestig, recto, vak vijf.
	f 10.43½	Ontvangen voor regt tachtig cents, makende

met 38 opcenten een gulden tien en een halven cent. De Ontvanger, (get.) *Stork.*

Gelijkluidend aan het oorspronkelijke,
Mr. W. R. Emmen, *Procureur.*

, Bij beschikking van den Regter van het Eerste Kanton van het Eerste Arrondissement der provincie Noordholland (hoofdplaats Amsterdam), van den derden October 1800 zes en vijftig, is aan den Minderjarigen *John Raphael*, Zoon van wijlen den Heer *Nathan Raphael*, en van wijlen Vrouwe *Flora Abraham van Raalte*, Handligting verleend tot het drijven van Handel.

De Griffier van het voornoemde Kantongeregt,
D. Heijdeman.

BEURSPRIJZEN VAN SCHULDBRIEVEN.

AMSTERDAM, MAANDAG 6 OCTOBER 1856.

	pCt.			
Nederl. W. Sch.	2½	62	62⅛	62
Dito dito 1844.	3	73¾	74	73⅞
Dito dito 1844.	4	92⅞	93 1/16	93
O. I. L. 1844. .	4	92½	—	—
Amort. Synd.	3½	—	—	—
Handel-maats. .	4½	—	—	—
Belgie. Certific.				
bij *Rothschild*.	2½	50⅝	50⅞	—
Rusl. Bij *Hope*				
1798 en 1816.	5	102¾	103	102½
Dito 1828-1829.	5	—	—	—
Insch. in Assign.	6	63	—	—
Cert. van dito. .	6	—	—	—
Neg. 1831-1833.	5	91¼	91¼	—
Hope en C°. 1840	4	—	—	—
Stieglitz. . . .	4	84	84⅛	—
Dito 1854. . . .	5	93¾	—	—
Nieuwe Engels. .	4½	—	—	—
Polen. Certific. .	4	—	—	—
Aand. Lot. fl 500.	—	—	—	—

	pCt.			
Spanje. Nieuwe.	1½	23⅝	23¾	23⅝
Buitenl. . . .	3	42	42 5/16	—
Binnenl. 6/m .	3	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Cert. Coup. . .		[illegible]	—	—
Amortisabele. .		6⅛	—	—
Portug. Lond. .	3	43⅝	43¾	—
Oostenr. Metall.				
1816-1852 . .	5	73[illegible]	73⅝	[illegible]
Dito 1849-1854.	5	83½	84	83¾
Dito Zilv. Nation.	5	74⅝	75¼	75
Dito 1847-1852 .	2½	38	38¼	38⅛
Pruiss. Lot. 1854	3½	208	—	—
Braz. Lond. 1852	5	[illegible]	—	—
Peru	4½	—	—	—
Mexico	3	20¾	21	20¾
Gren.	2¾	20	20⅞	20⅞
Uitgestelde. . .		[illegible]	6[illegible]	—
Equad. Lond. . .		[illegible]	—	—
Venez.	4	32	32¼	[illegible]
Uitgestelde . . .	1½	13¾	—	—

De daling der buitenlandsche beurzen heeft heden zeer ongunstig op onze fondsenmarkt gewerkt. Stieglitz 1855 5 pct. 94⅝ [illegible]

LONDEN, heden.

Eng. geconsolid. . .	3 pCt.	91¾	à	—
Spanje	1¼ "	24	à	—
Id. Amortisabele. . .		—	à	—
Mexico		22¼	à	—
Grenada.	2¾ "	—	à	—
d. Uitgest.		—	à	—

PARIJS, heden.

Fransche certific.	4½ pCt. fr.	—
" "	3	66.50
Spanje	3	—
"	1¼	—

WEENEN, heden.

Metalliek	5 pCt.	82¼
Nationaal	5	83¾
Wissel Londen . . .		10.10
Zilver		—

TE 'S GRAVENHAGE TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.